

Inspiration til det aktive kirkerum

Inspiration til det aktive kirkerum

Der er 431 vejkirker med i Kirkefondets vejkirkebrochurer for 2019. Her er det let at komme ind i kirkerummet også uden for gudstjenester og kirkelige handlinger. Det kan være en historisk oplevelse, hvis rummet er meget gammelt. Det kan være en museumsoplevelse, hvis rummet har mange artefakter/museumsgenstande. Det kan være en arkitektonisk oplevelse, hvis rummet er skabt på en måde, der vækker undren eller nysgerrighed eller måske andægtighed.

Med tanken om det aktive kirkerum ønsker vi at sætte fokus på, hvordan vi kan gøre åbne kirkerum til levende kirkerum, også uden for gudstjenesterne og andre planlagte aktiviteter. For det er én ting at åbne døren, men det er noget lidt andet at gøre rummet til et sted, hvor man bliver fristet til at gå på opdagelse, hvor man kan blive klogere på, hvad kirke og kristendom er, eller hvor man kan få lidt hjælp til at holde en lille stille stund, mens man er i rummet.

Dette hæfte er tænkt som et inspirationshæfte til, hvordan man kan komme i gang i den lokale kirke næsten gratis. Idéerne er fundet i danske, norske, svenske, hollandske og tyske kirker, og de er udvalgt netop ud fra kriteriet om, at de skal være lette at gå til. Små tavler med information kan fx opstilles på nodestativer, der kan stilles på relevante steder i kirker, og som let kan flyttes, hvis de er i vejen for gudstjenester og kirkelige handlinger

Vi har særligt haft fokus på tre områder:

1. Er der "skjulte" skatte i rummet, som kan gøres mere synlige ved at blive fremhævet? Det kan være ved at sætte lidt lys på eller ved at lave en lille forklaring der kan stå/hænge ved siden af tingen
2. Er der små ting, der kunne tilføjes, som vil kunne gøre rummet lidt mere til et andagtsrum?
3. Er der spor af lokalhistorie i rummet?

Målet er altså, at rummet ikke kun skal være åbent, men at det også skal "åbnes" for den, der kommer forbi. Hvordan kan de besøgende komme til at vide mere om kristendommen når de går ud? Hvordan kan de vide mere om kirkens historie? Hvordan kan de have oplevet mange eller alle af rummets facetter og muligheder?

Døbefonten

At være døbt knytter sig til en enkeltstående begivenhed i livet. Men det knytter sig også til en tilstand. I Danmark er vi gode til at tale om dåbshandlingen, men det er ikke så tit, vi taler om, hvad det betyder eller hvad det vil sige at være døbt. Muligvis fordi døbefonten og i særdeleshed vandet netop kun er fremme i forbindelse med en dåbshandling. For at minde os om, at døbt er ikke kun noget vi bliver, men i høj grad også er noget vi er, kan der stå vand i døbefonten hele tiden. I nærheden kan teksten fra Jesu dåb hænge eller en af teksterne, der bliver brugt i forbindelse med dåb; inkl. en bemærkning om, at det er

tilladt at dyppe fingrene i vandet

Bedested

Kirker opfattes ofte som bedesteder. Et rum, hvor der både er tid og plads til bøn. Bøn kan dog godt være en lidt svær kunst. Hvordan kommer man i gang, hvis ikke man har bedt før? Hvordan afslutter man? Og hvad kan man bede om?

I en del kirker ligger der papir fremme, hvorpå man kan skrive en bøn. Det er relevant at overveje, hvor gæsterne kan gøre af bønnerne, når den er skrevet. Det kan være en lille lukket "postkasse" eller et træ, hvor bønnerne hænges på. Små stykker blankt papir er en god start. Man kan dog også have kort liggende, hvor en del af bønnerne er fortrykt, og hvor

man blot skal tilføje fx navn. Ved stedet kan der også være en ganske kort forklaring om, hvad bøn er, som en hjælp til den, der gerne vil lære at bede og/eller en oplysning til den, der blot er nysgerrig eller interesseret i religion.

Fadervor

Fadervor er kristendommens kernebøn, og mange har lært den udenad, da de var børn eller som konfirmander. Men nogen har aldrig lært den og andre har knap nok hørt om den. Det kan derfor være relevant at have den hængende i kirkerummet. Evt. med små lommekopier stående ved siden af, som man kan tage med sig. Kirkefondet har både postkort og kort i visitkortstørrelse med Fadervor.

Læsested med Bibelen

Bibelen er kirkens centrale bog. I nogle kirker er væsentlige steder fra Bibelen gengivet i kalkmalerier, og dermed kan hele kirkebesøget opleves som at gå rundt inde i Bibelen. Men i kirker uden kalkmalerier kan man opleve, at Bibelens fortællinger kun er tilstede i rummet, når de bliver læst op. Eller at Bibelen ligger slået op på alteret, hvor der ikke er adgang. Det kan derfor være en god idé at lave en læsested med en bibel, der fx er slået op på søndagens evangelium, eller på 1. Kor. 13. Ved siden af Bibelen kan der stå en krukke med mannakorn (små sedler, der henviser til steder i Bibelen).

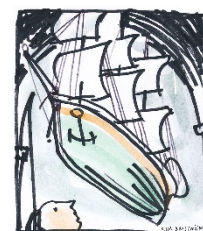

Børnehjørne

Det er altid godt at have et område til børn – både til dem, der kommer til gudstjenester og kirkelige handlinger, men også til dem, der kommer som besøgende med deres forældre. Sådan et område kan have mange former. Måske kan det være et sted, hvor man kan lege kirke?

Kirkeskib

Fortællingen om kirkeskibe i de danske kirker er mange. Måske begyndte det med, at gæve sognebørn hjalp med at bjærge et skib i havsnød, og som tak for indsatsen fik kirken en kopi af skibet. Uanset hvordan traditionen med kirkeskibe er opstået, er den oplagt også i kirker langt inde på land, da Bibelen bl.a. har fortællingen om Jesus, der stilner stormen på søen. Det kan derfor være relevant at lave et opslag, hvor man både kan læse om lige præcis jeres kirkeskib – hvor det stammer fra, og hvem der har lavet det. På samme ark/opslag kunne fortællingen om stormen på søen stå. En lille bunke papir kunne ligge fremme med en vejledning på, hvordan man folder et papirskib og med et forslag til, at man, mens man folder, giver sig tid til at huske stormvejr og sikre havne i ens eget liv.

Kalkmalerier

I de kirker, hvor der er mange kalkmalerier, kan et besøg opleves som at gå en tur midt inde i Bibelen. Særligt hvis man kender fortællingerne! Men kalkmalerierne begrænser sig ikke kun til de bibelske fortællinger. Malerne har mange steder taget sig kunstnerens frihed til at tilføje elementer af lokalhistoriske betydning eller elementer, der har sine rødder i folkereligiositeten. Er der et eller måske flere særlige dele af jeres kalkmaleri, som kan bruges som udgangspunkt for en andagt? Måske et sted, hvor det handler om glæde eller et sted, hvor det handler om sorg? Fremhæv disse dele ved at tage et nærbillede af kalkmaleriet, som sættes på en ark, hvor der også står den relevante bibelfortælling, legenden eller måske en salme, som kan bruges som udgangspunkt for en lille refleksion.

Glasmosaik

Der gemmer sig rigtigt mange timers arbejde bag glasmosaikkerne i de danske kirker. Men der gemmer sig som regel også en bibelske fortælling eller en legende fra kristendommen. Kan man som besøgende i jeres kirke se, hvem der har lavet mosaikkerne? Og kan man læse sig frem til, hvad motivet forestiller? Skal titlen evt. forklares eller uddybes så den, der ikke kender til Bibelens fortællinger kan bruge oplevelsen til også at høre mere om kristendommen? Hele eller dele af glasmosaikken kan afbildes på et ark papir, hvor der også er trykt en bibeltekst, en legende eller en salme, som kan bruges af den besøgende som udgangspunkt for en kort refleksions

Altertavle

Hvem har lavet altertavlen og hvornår? Er der evt. tale om en gammel ramme og et nyt maleri? Er det en meget gammel tavle, rummer den måske et hav af detaljer og symboler, som med fordel kan beskrives. For den, der ikke kender fortællingerne, kan det være en stor hjælp også at få præsenteret motivet. Er det et klassisk bibelsk motiv, eller er der en fortælling bag, som kort kan genfortælles?

Det uforståelige

Kristendommen har ikke kun bud om kærlighed og fortællinger om helbredelse. Den har også bud på, hvad ondskab er. I mange kirker er der derfor symboler eller figurer, som man måske umiddelbart tænker ikke hører hjemme i kirkerummet. For en gæst kan de virke noget overraskende og efterlade en stor undren. Eller et

forkert indtryk af, hvad kristendommen er. Derfor kan det være relevant også at have forklaringer på både pudsigheder og uforståelighederne i kirken. Hvorfor er der fx satyrer eller en faun på altertavlen? I vores tid taler vi om, at alt er tilladt, men er der fortsat noget, der ikke gavner? Hvad bliver vi som moderne mennesker fristet af?

Lystænding

I mange år tænkte vi som danske protestanter, at lystænding var noget, der var forbeholdt katolikkerne. Men svenskerne har lært os, at vi også godt må tænde lys! I kirken kan der ved lysglober stå en lille forklaring om, hvordan og hvornår lysgloberne kom ind i kirken? Hvor stammer lige præcis denne lysglobe/dette lystræ fra? Lys kan tændes som en bøn. Men de kan også tændes som et minde om særlige dage eller oplevelser. Præsenter evt. de forskellige muligheder for de besøgende.

Gravsteder

En del danske kirker er gravkirker, dvs. at der er grave under kirken. Andre har sarkofager på væggene. Hvis man ikke kender den lokale fortælling, kan det være svært som gæst at forstå disse. Lav derfor gerne små forklaringer til dem. Hvem er det mindesmærker for? Har de spillet en særlig rolle for denne kirke? Og opfordre gerne gæsten til at bruge et øjeblik til at mindes et menneske, der har betydet noget i deres liv. Måske et menneske, som gæsten har arvet noget fra? Ansigtstræk, øjenfarve, lattermildhed eller temperament!

Spejlet

Evangeliet kan forkyndes ganske enkelt ved at skrive på et spejl ophængt i våbenhuset (eller i kirkerummet?): "Dette menneske er elsket af Gud".

Opbevaring med betydning

En del kirker har en udfordring med ekstra stole. Hvor skal de stå, når der ikke er brug for dem? De kan ende i en stabel i et hjørne af kirken. Men de kan også stilles op, så de fortæller noget. Fx som stole til de 12 disciple med en invitation til at sætte sig og overveje, hvem man selv følger i livet. Har man også borde, som ikke bruges, kan de opstilles som "den sidste nadver" med en opfordring til den besøgende til at overveje, hvem man gerne ville sidde til bords med. Levende så vel som døde. Kendisser såvel som almindelige mennesker.

Kirkerummets arkitektur

Er du en nysgerrig sjæl med kirkearkitektur, ved du nok allerede, at der er noget, der hedder skibet, korbuen etc. Men er du gæst i en kirke for første gang, er det ikke sikkert, at man kan tolke al den teologi, der ligger i arkitekturen. Som hvorfor koret ofte vender mod øst. Og hvis du allerede kender en del til kirkearkitektur kan det virke overraskende, når koret vender fx mod vest, og man kan være nysgerrig på hvorfor det er sådan lige her. Er alteret trukket frem i jeres kirke eller står dette tilbage? Sidder man i klassiske rækker, hvor præsten let kan ses som kaptajnen, der står og styrer skibet, mens organisten er den, der slår ro-takten. Eller sidder man mere i rundkreds med alteret i midten, og hvilken teologisk betydning er der i det?

Skattejagt for voksne/pilgrimsvandring i kirkerummet

Det kan være sin sag at opsætte små forklaringer overalt i en kirke. Derfor kan det laves som en slags "pilgrimsfolder", der står i våbenhuset eller ved indgangen til kirken. I folderen kan der være et kort, hvorpå der er markeret særlige steder. Eller det kan laves elektronisk.

Denne folder kan naturligvis også kombineres med det at have forklaringer i kirken. Så kan det evt. blot indeholde kortet med markeringerne samt en vejledning til hvordan man kan gribe oplevelsen an.

Materialer fra Kirkefondet

Kirkefondet har udgivet forskellige ting, som kirkerne kan købe og stille frem til deres besøgende. Vi har bl.a. udgivet en æske med små kort i kategorierne: Bibelen, Salmer, Bønner, Velsignelser, Brug kirkerummet og Tanker. Vi har også flotte postkort med bønner og bibelcitater, en lille vejledning til bøn og 3 foldere om henholdsvis kirkerummet, gudstjenesten og folkekirkens opbygning. Læs mere om disse udgivelser på www.kirkefondet.dk, hvor du også kan finde flere oplysninger om vejkirker m.m.